

Социјално беспуће аутономаша

Аутор: Душан Ковачев
12. 04. 2010.

Током година растакања привреде под неометаним руководством нове владе, „приватизоване“ фабрике, су затваране, а број запослених се осипао. За то време, аутономаша су траћили време и трошили огромна средства не би ли обновили бирократски поредак из „Титиног доба“. Како ни за то нису били кадри, морали су им помоћи глобалистички господари. „Наши новци“ су, у међувремену, потрошени на запошљавања партијских „фотељаша“ у бирократији „све те равнице“. Аутономашка политика у Војводини, замишљена је као „социјалдемократска“. Почела је питањем: „ди су наши новци?“ и обећањем „европског стандарда“. Данас се сасвим претворила у своју супротност. Војводина је данас формално „аутономнија“ него икад, а у таквој Војводини је „новаца“ и „запослених“ мање него икад у њеној историји. Да ствар буде гора, запослених у Војводини никад није било мање. Нашавши се у сред социјалног пакла Војводине, самопрокламовани стожер аутономаштва, сетио се само једне оригиналне „социјалне“ мере запошљавања. Захтевају већи број полицајаца у Војводини. Регији, утемељеној на принципима повампиреног фотељаштва, треба јака полиција. Само тако се у може постићи „одрживи развој“ обновљене титоистичке творевине у бирократску регију по хабсбуршкој мери „Баховог апсолутизма“.

*Данас је несрећан дан синуо,
и први му је поглед пао на беду.*
Душан Васиљев

Војвођански друмови, краћи од кобасица

Размере бирократског безобразлука војвођанских аутономаша могле су да буду јасне још у освит домаће економске кризе, крајем августа 2008. године. Тада су почеле да се појављују овакве вести: „По речима (...) директора Дирекције¹, већ је изграђено 400 метара пута кроз радну зону југоисток...²“ На ово ми је скренуо пажњу пријатељ, коментаришући: „Каква је то власт која се хвали изградњом пута на метар? Па на кобасицијади у Турији сељаци за пар сати направе дужу кобасицу него што наша власт асфалтира пута у граду за годину дана“. Ово гротескно поређење добро илуструје колики је раскорак између бирократског самохвалисања постигнутим растом који то није. Том „техником“, бирократски агитпроп војвођанских аутономаша се служио и даље.

¹ Дирекција за изградњу и уређење града.

² У Зрењанин се вратили грађевинари, Блиц, 25. 8. 2008.

Наступање економске кризе, војвођански политичари су искористили за обнову бирократског поретка и постизање старих снова титових аутономаша. Том приликом су сасвим занемарили социјалне проблеме транзиције, која се у сред кризе претворила у распродају привреде „на добош“. Аутономашке власти су медијски симулирале борбу против незапослености, игноришући социјалну катастрофу, грчевито прикривајући стварни пад броја запослених. Све је довело до тога да се у „свој тој равници“, кроз евиденцију „социјалних служби“ може утврдити како је тек 10% становништва Војводине запослено, а од тог броја тек половина ради у производним делатностима. Аутономашка идеологија је, међутим, свој легитимитет деценијама градила на социјал-демократским вредностима и обећаном расту стандарда и запослености. Свако ново незапослено лице је, током деведесетих, за војвођанске аутономаше значило нови ексер у припреманом политичком мртвачком сандуку за Слободана Милошевића. Крајем деведесетих, један од аутономашких лидера из Војводине је самоуверено, јавно тражио да Милошевић буде обешен. Међутим, учествовањем у креирању текуће социјалне катастрофе, аутономаша су се претворили у супротност свега за шта су се деценијама залагали пред грађанима Војводине. Изгледа је у њиховим „цеповима“ бујица незапослености затекла превише „ексери“ за Милошевићев политички „мртвачки ковчег“. Једно је сигурно, због катастрофалне улоге у борби против кризе у Војводини, аутономаше сигурно не треба вешати.

Иако незапосленост опада, све је мање запослених

На самом почетку кризе, Дејан Молнар је упозоравао колико су показатељи о расту извоза из Средњег Баната варљиви и како извоз у ствари опада. Био је сасвим у праву, јер је још тада изнео податке који су говорили да је раст извоза све мањи. Данашњица показује да се прогнозирани тренд пада извоза остварује³. Средњи Банат притиска огромна незапосленост, иако је пре само три године изгледало да неолиберализам Банат може да доведе у стање „економске експлозије“⁴. Док се аутономашка бирократија хвали политиком запошљавања, стварност показује како је у Банату четвртина запослених отпуштена.

Што је најгоре, структура запослености Баната се мења, па је за последњих 5 година проценат запослених у привреди сведен са 65 на свега 54% од укупног броја запослених⁵. Мање - више, слично је вероватно и у остатку Војводине. Тек половина запослених ради у производним занимањима.

Незапослених је све више. У Новом Саду је „на евиденцији“ скоро 30 000, у Зрењанину 15 000, а у Суботици и Панчеву, који такође нису у Новом Саду, по 11 000 оних који се још налазе на списку незапослених, што значи да редовно одлазе у „биро“ и умеју да објасне свом референту како и зашто нису могли да прихвате „макар-какав“ посао. Можда је за републичке и аутономашке социјалне службе,

³ Извоз из Војводине смањен за четвртину, РТВ, 26. 3. 2010.

⁴ Банатска економска експлозија, Далибор Бубњевећ, Арт пројекат, 2007.

⁵ У Банату расте само администрација, С. Медиа, 24. 3. 2010.

изменама прописа о евиденцији, незапосленост постала онај „страшан лав“ из песме Душка Радовића, којег лако гумицом бришу са списка, али том мером се социјални проблеми само гурају под тепих. И то под тепих војвођанске аутономашке идеологије, коју су „фенси паори“ са својим страним пријатељима ткали деценијама.

Средњем Банату, с почетка пролећа прети исто оно што је одложено почетком јесени: криза ликвидности. Петина привреде је у финансијској блокади, а и они који то нису не могу да наплате потраживања⁶. Чак и ако је руководство привредних субјеката за то расположено, за плате радника често нема новца, као што је то недавно показао случај зрењанинског Луксола⁷. Међутим, легализација олаког задуживања на дуги рок упропаштава привреду, па већ и привредници средњег Баната моле републичке органе да донесу прописе којима би се ограничило одлагање плаћања.

Читав Средњобанатски округ сад има једва нешто више од 40`000 запослених (у „срећно доба“ пред распад СФРЈ, само град Зрењанин је запошљавао више од 50`000 људи). Кад се упореде показатељи, размотри чињеница да је упркос ригорозној „методологији“ Националне службе на евиденцији скоро 20`000 незапослених⁸, остаје само да констатујемо како аутономашка пропаганда скрива бројку од 810 Банаћана који су у фебруару остали без посла. Када се овоме придода забележени раст запослености од 6% у области бирократије, онда на жалост, морам да закључим како сам био у праву, пре више од годину дана, кад сам упозоравао како ће „бирократска контрареволуција“ донети Војводини две значајне „тековине“: раст бирократије и раст незапослености.

Очајничка борба грађана Војводине да остану запослени

У малој фабрици "Бисер", из Кумана (у РТВ не знају где се тачно налази ово банатско место, па су погрешно навели да припада општини Зрењанин уместо Нови Бечеј) радници уопште не примају плату⁹. Приватизација ове фирме је, заиста, „бисер“ наше транзиције. Нови газда је тражио од запослених Куманчана да се одрекну потраживања 18 својих плата које су зарадили, и они су то прихватили. Међутим, ни то му није било довољно, па сад те запослене уопште не плаћа. Тек после 11 неисплаћених плата су се запослени коначно одлучили на штрајк. А не ради се само о текућим платама, већ и о сасвим неисплаћеним обавезама за социјално и здравствено осигурање, које послодавац не извршава од 2004. године. У Куману је, дакле, могуће да читава фабрика ради две и по године за бадава, а шест година без социјалног осигурања. Некада је куманачки „Бисер“ запошљавао

⁶ [Блокиране Фирме, Данас, 26. 3. 2010.](#)

⁷ Пудар, М: Штрајк упозорења у зрењанинском Луксолу, Данас, 23. 2. 2010.

⁸ [У Евиденцији више од 200 000 незапослених, 29. 3. 2010. Економи.рс.](#)

⁹ У Зрењанинском "Бисеру" почео штрајк, РТВ, 26. 3. 2010.

Запослени у фабрици "Бисер" најавили генерални штрајк, Глас Јанвости, 26. 3. 2020.

У фабрици "Бисер" почео штрајк, Блиц, 26. 3. 2010.

80 радника, што значи да је хранио 80 породица. Није ни чудо да средњи Банат изумире¹⁰.

„Матроз“ из Сремске Митровице је, такође, „успешно“ приватизован. Резултат тог „успеха“ је губитак посла за више од хиљаду грађана. За разлику од Куманчана, они су бар добили девет минималаца. Панчевачки Петроремонт је „успешно“ приватизован, па 90 радника уопште не добија плате и моле надлежне да приватизацију пониште, а њихову фирму да припоје Азотари¹¹. У Панчеву је било проблема са уплаћивањем доприноса за социјално осигурање још пре почетка кризе. Зашто би Азотара платила у међувремену нарасле дугове Петроремонта? Панчево је чудан град¹². Тамо фирме пропадају и, разумљиво, радници губе посао, а незапосленост статистички опада¹³. На самом почетку кризе је тамо одржан сајам запошљавања где је, кажу, понуђено чак 400 радних места¹⁴. Мало за 36 000 незапослених у Јужнобанатском округу, колико их је било на евиденцији у оно доба. Премало и за тадашње Панчевачко социјално стање кад је незапослених било на евиденцији више од 10`000. У Срему управо траје штрајк радника фабрике „Митрос“ у Сремској Митровици, која се после приватизације зове „Таково аграр“. Нови газда (Родољуб Драшковић) је, кажу радници, упропастио фирму, па је тамо скоро 150 радника у штрајку. Али, ради се о штрајку глађу. Ипак, тешко да ће им бити вајде од тога, бар судећи по недавном штрајку запослених у новосадском „Дневнику“, који су својевремено прекинули штрајк глађу, а сад опет покушавају да своја права остваре штрајком¹⁵.

У Новом Саду је скоро 29 000 незапослених још увек на евиденцији, при чему је тамошњи директор филијале Националне службе за запошљавање изјавио како је у ствари стопа незапослености у овом граду смањена са 21 на 18%¹⁶.

Пад броја запослених и аутономашка фарса смањења броја незапослених

Аутономашке власти занимају своје социјалне службе организовањем „сајмова запошљавања“. На пример, у Новом Бечеју је покрајинска бирократија (поред републичке, постоји и покрајинска служба за запошљавање) организовала "сајам запошљавања"¹⁷. Новосадски бирократа је уредно обавестио да је представљени програм окупио 17 послодаваца који су понудили 132 радна места и да је све то коштало 260 милиона динара. Међутим, колико је њих запослено? Слични сајам у Кикинди је јасно показао да је немогуће одговорити статистичкој „незапослености“. За 1300 оних који су се пријавили као заинтересовани ради

¹⁰ Пудар, М: У две оштине само 99 беба, Данас, 21. 2. 2010.

¹¹ Није постигнут договор радника и власника Петроремонта, РТВ, 10. 2. 2010.

Азотара неће платити дуг Петроремонту, РТВ, 13. 3. 2010.

¹² Панчевачки штрајкови, РТВ, 19. 5. 2008.

¹³ Панчевачки разломци - Запосленост расте, фирме пропадају, РТВ, 12. 1. 2010.

¹⁴ Сутра сајам запошљавања у Панчеву, Танјуг, 21. 10. 2008. Доступно на Емг.рс.

Сајт Покрајинског секретаријата за рад и запошљавање

¹⁵ Нови протест радника Дневника, Радио 021, 9. 4. 2010.

¹⁶ Суботић, Н: Из гимназије на биро, Вечерње Новости, 19. 1. 2010.

¹⁷ Сајам запошљавања у Новом Бечеју, 19. 3. 2010, Танјуг, доступно на РТВ.

запошљавања, једва да је понуђено нешто више од 170 каквих-таквих радних места¹⁸. Ако су Нови Бечеј и Кикинда, можда, „провинција“ за Нови Сад, хајде да видимо како стоје ствари у јужно-бачком округу: „Успешно смо запослили 820 радника, код 449 послодаваца, помогли смо у отварању 935 малих предузећа. Послове је, кроз програм запошљавања приправника, добило 2.995 младих људи, од којих ће, како процењујем, њих готово 40 одсто, остати у сталном радном односу¹⁹.“ Значи, већ по извршеном „запошљавању“ стручно лице процењује да ће мање од трећине „запослених“ остати у трајном радном односу, а на подухват је утрошено милијарду и тристо хиљада динара²⁰.

О чему се ради? Прописи радног права не предвиђају запошљавање конкурсом, као у митско доба титоизма. Да подсете на „славне“ традиције, сада се користе форме „сајма запошљавања“ и „пословног инкубатора“. Садржински, то су видови добро познатог социјалистичког запошљавања путем обавезног јавног конкурса. Међутим, за разлику од титоистичког доба, не ради се ни о каквом „остваривању права на рад“, нити о трајној „политици запошљавања“, већ о бирократском потезу власти који се добро исплати послодавцима. Аутономаши под фирмом „политике запошљавања“ преко „послодаваца“ продају незапосленима Војводине њихову сопствену наду у трајни радни однос. Цену за ову симулацију плаћају преостали „радни људи и грађани“ повампирене „САПВ“.

У Покрајини се, путем оваквих мера, „запошљавају“ „волонтери“ и запослени који ће сигурно радити док из јавних фондова њихови послодавци добијају стимулационе донације за одржавање тог радног односа²¹. Престанком донација, они ће постати „технолошки вишак“.

Покрајински секретаријат за рад, запошљавање је пример како замишљају политику запошљавања у „месној канцеларији“ „Потемкиновог села“ аутономашке развојне политике. На сајту војвођанске „Владе“ је чак био изложен и списак пројеката за организовање јавних радова којим ће се финансирати запошљавање у Војводини (није више доступан). Покрајинска Одлука о организовању и спровођењу јавних радова на територији АП Војводине у 2009. години је „планирала“ запошљавање 1842-оје људи и тај „величанствени“ пројекат је потписао Бојан Пајтић²². Међутим, војвођанска штампа је најављивала у мају 2009. године запошљавање 20`000 људи. Где се дедоше „наши новци“ за запошљавање преосталих 18`000? Шта је од свега спроведено, не знамо, али се питамо: зар од свих оних „наших новаца“ које су за НИС добили од Руса, а које покрајинска бирократија сада „вари у бурагу“ национализоване Металс банке, није могло да се планира запошљавање бар више од две хиљаде људи у јавним радовима?

¹⁸ Мало места за много запослених, 9. 4. 2010.

¹⁹ Суботић, Н: Из гимназије на биро, Вечерње Новости, 19. 1. 2010.

²⁰ Ibidem.

²¹ Војводина помаже запошљавање младих, Нет дневник, 20. 5. 2009.

²² Одлука о организовању и спровођењу јавних радова на територији АП Војводине у 2009. години.

Потпуно је јасно како је „политика запошљавања“ лоше режиран водвиль новосадског аутономашког поретка. Запосленост и покрајинска политика запошљавања у ствари добро пазе да се негде не сусретну, иначе би на социјалној сцени динамика изгубила на драматичности и постала бљутаво-отужна. Изгледа су покрајински „сајмови“ и „фестивали“ запошљавања лоше место чак и за незапослене очајнике, а да у „бизнис инкубаторима“²³ ни бројлери не могу да се легу, а камо ли радна места. Кад се подвуче црта и утврди биланс, на крају се испостави да је стопа запослености огромна, а да је статистички стопа незапослености у односу на 2009. годину²⁴ свуда остала, на изглед, без већих промена. Зар је то неки успех? Хајде да видимо чиме се то хвали аутономашка бирократија.

У Бачкој су општине у којима је стопа незапослености већа од 30% :Апатин, Оџаци, Бачка Паланка, Бач, Бачка Топола, Нови Кнежевац и Кула. У Срему Ириг, недалеко од „успешне“ Инђије у којој је стопа незапослености током 2009. године била, чак, 32%. У Банату: Бела Црква, Чока, Ковачица, Мали Иђош, Нова Црња, Нови Бечеј, Опово, Апатин и Пландиште. „Успешно приватизоване привреде“ Вршца и Беочина „остварују“ стопу незапослености од скоро 30%, баш као и знатно неуспешније приватизована привреда Зрењанина. За њима „каскају“ општине Кикинда, Сремска Митровица (она у којој се против незапослености штрајкује глађу), Темерин, итд.

Мирослав Васин (покр. секретар за рад, запошљавање и равноправност полова) се недавно хвалио како је у Покрајини „смањен“ број незапослених за целих 6 људи²⁵. Међутим, у складу са аутономашким начелом противуречења самом себи, у истој тврдњи је одмах изнео став да је немогуће утврдити колико је радника изгубило посао.

У периоду од 2005. до 2008. године, стопа запослености у АП Војводици кретала се у границама од 43.1 до 42.6%, а стопа незапослености је пала са 19.9 на 14.2%²⁶.

У 2008. години је број запослених у Војводини износио 533 343 лица²⁷, а већ тада је уочен пад запослености од 0.5%. Васин тврди да у Војводини сада запослених има тек 209 000. Треба знати да се у запослене убрајају и они који су на повременим и привременим пословима остварили изванредан приход, волонтери и сви који обављају посао без накнаде, као и они који су у привременом радном односу. Да бар половина од 209 000 „запослених који раде“ остварује приход у поризводној делатности, не сумњамо да би Васин и ово поменуо. Међутим, није. Након годину дана економске кризе, тек нешто више од трећине грађана

²³ Међународни скуп о развоју бизнис инкубатора у Војводини, Бета, 18. 3. 2010, Доступно на http://www.siepa.gov.rs/files/pdf/Stope_nezaposlenosti_u_2009_godini.pdf

²⁴ Табела доступна на: http://www.siepa.gov.rs/files/pdf/Stope_nezaposlenosti_u_2009_godini.pdf

²⁵ Васин - успешно се боримо против незапослености, Дневник, 1. 3. 2010.

²⁶ АП Војводина – социо-економски профил, Центар за стратешко-економска истраживања ПИВ.

Мр Валентина Иванић.

²⁷ Ibidem.

Војводине је сачувало посао, упркос бирократској „лимунацији“²⁸ политике запошљавања, „фестивалима“, „инкубаторима“ и „сајмовима“ запошљавања, којом Пајтићева покрајинска администрација „надева“ свој интернет сајт²⁹.

Да би се прикрило колико људи у Војводини заиста постаје незапослено, административним мерама се снижава број незапослених на евиденцији. Јавности се од самог почетка кризе упорно понављају изјаве о томе како се „број незапослених не повећава, него чак опада“³⁰. Разумљиво, број неактивног становништва се повећава, али објављивање тих података је аутономашима табу тема. Прошле године су се трошиле огромне своте „наших новаца“ да се незапосленост не повећа, а Васин је јавно изнео да је 2009. године она износила око 100 000 динара главарине. Толико се по запосленом, из покрајинских средстава, трошило да би се послодавцима плаћало одлагање неминовних отпуштања³¹. Покрајински органи који су на посао одлагања отказа трошили „наше новце“, никад нису објавили транспарентну листу послодаваца којима је уплаћена „дишкреција“, нити је било који аутономашки политичар то тражио. При том, треба знати да су послодавци у Војводини склони разним бахатостима, почев од закидања накнада за превоз, до захтевања враћања дела зараде послодавцу³².

Значи, од око два милиона грађана Војводине, удео „запослених који раде“ у становништву је сада остао тек око 10%. У производним делатностима Војводине под управом аутономаша ради отприлике тек око 5% грађана. Закључак о перспективи изведите сами. Од 15 470 новозапослених, којима се хвалио Васин, „пола“ су приправници (7 500), а 2 560 су субвенционисани самозапослени. Васин тврди да је 1 900 запослено на јавним радовима, што би значило да покрајински „министар“ не уме правилно да изврши заокруживање броја од 1 842 према плану објављеном на сајту Покрајинског секретаријата за рад и равноправност. Свега 370 њих је „засновало пољопривредно газдинство“ и на тај начин се „самозапослило“, што је еуфемизам који у ствари значи: изгубили су посао и не могу да нађу други, па су се вратили на село и хране ситну стоку или живину.

Међутим, Васин је избегао да каже колики је стварни број оних који су изгубили посао у 2009. години: „Имамо ситуацију у којој се смањује број и незапослених и запослених. То се догађа зато што немамо добар систем евиденције које се воде о броју запослених, јер се оне између себе толико разликују да је по једнима без посла прошле године остало 50 000, по другима 20 000, а трећима много пута више. Зато треба усагласити метод по којем ће се број запослених евидентирати како се не би појављивале различите бројке које збуњују, а тврдим да је евиденција НСЗ једина валидна и тачна. Жао ми је што Покрајина ни сада није добила право да има

²⁸ Puminatio (итал.), Свечано осветљење, бојадисање цртежа, каменореза, бакрописа или фотографије, Надахнуће, инспирисање, озарење. У Српском говору 19. века, овај израз је означавао и позоришну представу или другу јавну свечаност осветљену вештачким светлом.

²⁹ <http://www.vojvodina.gov.rs/>

³⁰ Криза (не) утиче на незапосленост у Војводини, РТВ, 24. 4. 2009.

³¹ Циљ је не повећавати незапосленост, Суботичке новине, 6. 3. 2009.

³² Брзак А: Бахато искоришћавање наше беде, 9. 4. 2010.

свој завод за статистику..." Ако су изнети подаци тачни, откуд Васину резултат +6 у разлици броја запослених и незапослених, када број незапослених може бити већи и за 30 000?

Зашто нам у овој мери аутономашки „министри“ вређају интелигенцију? Зашто при том још и рекламирају потребу за још једним новим, скупим бирократским телом у Новом Саду, о трошку грађана Покрајине који још нису остали без посла? Уосталом, чему служи Покрајински секретаријат за запошљавање када није способан да преброји колико је грађана Војводине остало без посла у прошлој години? Или Покрајински секретаријат за запошљавање служи за доношење закључка како Покрајини треба још бирократије?

Брига о старима заснована на "интернет конектованости"

Изгладнеле „радне људе и грађане“ нисмо видели међу гостима у покрајинском јавном РТВ-у, пошто прилог о њиховој муци није био занимљив садашњем уредништву РТВ-а. Међутим, ништа од овог нећете прочитати ни у „Слободној Војводини“, нити на сајту НУНВ-а. Оно што тамо можете открити, јесте хиљаду и један разлог због којег Војводина треба да буде још аутономнија, и због чега треба да удружи своје бирократе у бирократску интернационалу некаквог подунавља и „Мителоропе“. Уместо да разматрају како да се супротставимо катастрофалном паду стандарда и запослености у Војводини, наши аутономашки су се растрчали да черече Србију обећавајући стране милости по основу регионализације. У жамору њиховог „говора љубави“ према Србији, све се ређе може чути питање: „ди су наши новци?“

Ако постоји права карикатура аутономашке социјалне политике, онда је то однос аутономашких власти према старачким пољопривредним домаћинствима. Аутономашка бирократија из Новог Сада је за ову социјалну меру наменила 70 милиона динара. Само је требало да „паори“ ураде оно што никако не умеју. Да се конектују на интернет и да „аплицираду“ на конкурс у преклузивном року од 15 дана. Пошто се за ово време конектовало премало паора, од 70 милиона, 69 је остало нереализовано, па је преусмерено на бирократске потребе „фенси паора“³³. Ово је слика и прилика наших аутономаша, који су се тренутно „конектовали“ ка Милошевићевим „тајкунима“ чим је пао милошевићев режим. Сад, када више нема довољно заинтересованих да од њих купе преосталу „друштвену својину“, траже „конекцију ка ЕУ“, ка чијим „грантовима“ аплицирају. Надају се да ће „Нови СССР“, принуђен да баца „своје новце“ у бунар, испустити нешто и у просјачке шешире зване именом „претприступни фондови ЕУ“. Чекајући евромилистињу, чешу се о паорску старачку муку која не може ни да појми до које мере се развила форма аутономашких превара. А ради се о људима који су сагорели радећи под сунцем Војводине, производећи жито крај салаша у које се аутономашки заклињу.

³³ Паори очито не читају конкурсе на интернету, Политика, Ђ. Ђукић, 17. 3. 2010. Доступно на сајту [Новог Милошева](#).

Да, заиста, „ди су сад наши новци“? Али, „ди је наша земља“? Па док је био Милошевић, земља је била наша. Зашто сад војвођанска земља није наша? Зашто је сад Мишковићева, Кнежевићева, Ницовићева...? „Ди су наше фабрике?“ Док је Милошевић влада, радиле су како-тако. Зашто сад није боље, кад су обећали да ће бити много, много боље чим он оде? Зашто нема аутономашког објашњења за садашње стање, којем су они кумовали? Ето, више није крив ни Београд, па опет није боље. Док су говорили о социјалдемократији и тржишту, свуда по Војводини су ницали спахилуци и монополи. Знате ли да је у години кад се Војводини, без референдума, догодио „Корхецов статут“ у Србији засејано упола мање жита него 1990. године³⁴, када је и већина грађана Војводине гласала за Милошевићев Устав Србије? До сад то нисте могли сазнати, јер аутономаши веома брижљиво крију податке о пољопривредној катастрофи Војводине.

Маштања "фенси паора"

Сад, кад радници штрајкују глађу, незапосленима се не признаје ни да су незапослени. Када омладина лишена перспективе тоне у дрогу, држава се сумануто задужује, а домаћинства од муке. Баш као и Милошевићеви социјалисти („њини“ садашњи коалициони партнери), наставши се у небраном грожђу, ни аутономаши немају снаге да се суоче с језивим резултатима сопствене политичке и реалности коју су сами креирали, већ беже у прошлост. Уместо суочавања с реалношћу, окренули су лист, па „фенси паорима“ пишу о томе „ко је крив“ за пропаст хабсбуршких грофова српског порекла, који никад постојали нису. То је одлучујући аутономашки допринос за „повест“ војвођанског изгубљеног времена. Сутра ће гладном војвођанском „комаму“³⁵ требати жестока бајка, „кадра“ да успава најпре размажено, затим очајно, а од сутра и веома гладно „дете у нама“. Бајка, која треба да објасни „детету у нама“ како су „наши новци“ потрошени на духовит начин, „као и сва главница“ остварена приватизацијом друштвене имовине радних људи и грађана САП Војводине. Бајка која ће уверити унуке социјалистичких самоуправљача како ће проблеме њихове „јакобинске“, прецвале младости решити бледуњава потомци провинцијалних хабсбуршких „чикоша“³⁶.

Током годину и по дана, догађало се растакање привреде под неометаним руководством нове владе, нове газде су затварале старе фабрике, број запослених се осипао. Док је то трајало, аутономаши су траћили време и „спирили“ огромна средства не би ли обновили бирократски поредак из „Титиног доба“. Како ни за то нису били кадри, морали су да им помогну глобалистички господари³⁷. „Наши новци“ су, у међувремену, потрошени на запошљавања партијских „шогора“ у бирократији „све те равнице“. Постигло се то, да је сад сва привреда у Војводини

³⁴ Ковачевић, др Млађен: Димензије и узроци економске кризе у Србији, Привредни преглед, Београд, 30. 3. 2010.

³⁵ „Комам“ – Варваризовано од немачког „komm am!“ (дођи!). Провинцијални израз који значи незапосленог човека који се налази у близини неког радног процеса очекујући да га укључе у њега не захтевајући ништа, већ се нада да ће добити било шта у знак захвалности. Његов статус не треба бркати са статусом сезонца или надничара.

³⁶ Од *sikos* (мађ.) „коњоводац“.

³⁷ Председник Пајтић примио делегацију Конституенце Швајцарске, 2. 10. 2009,

постала једно велико „шогор-село“, а пољопривреда „шогор-село“ на самрти. Војводина под аутономашима изумире брзо. Градови су пуни празних фабрика, предграђа пуна нових, али празних хала од иверице, које градски „надоришпани“³⁸ и њихови „бирови“³⁹ рекламирају по медијима као транзиционо чудо и „успех“.

За разлику од градова, села Војводине су већ опустела, а њени атари су већ пуни парлога. Преостали млади паори иду на „тренинге“ у Аустрију, где их уче како да сутра буду „жилири“⁴⁰ у ЕУ. У парлогу су, на радост зечева, „успешно приватизоване“ њиве, бадава продате странцима, који их држе „на угару“, чекајући да скочи цена хране ако светско тржиште икад изађе из кризе. Некад је Војводина била пуна свега. Данас се породичне куће пуне незапосленима и њиховим пензионисаним родитељима.

Аутономашка политика у Војводини, замишљена као „социјалдемократска“, почела је с питањем: „ди су наши новци?“ и обећањем „европског стандарда“, данас се сасвим претворила у своју супротност. Медијска популарност се током деведесетих можда могла задобити трачевима и пикантеријама. Политичка каријера се у Милошевићево доба могла градити и на „кафански“ начин. Војводина је данас формално „аутономнија“ него икад у својој историји, а у таквој Војводини је „новаца“ и „запослених“ мање него икад у њеној историји, осим можда у доба отоманске власти. Да ствар буде гора, „запослених који раде“ у Војводини никад није било мање. Нашавши се у сред социјалног пакла Војводине, вође самопрокламованог „стожера“ социјалдемократског аутономаштва (ЛСВ) сетиле су се само једне оригиналне „социјалне“ мере. Предложили су да се запосли већи број полицајаца у Воводини⁴¹. Наравно, то је и логично, јер Војводини, утемељеној на принципима повампиреног хабсбуршког апсолутизма, треба јака „самостална“ полиција ради постизања „одрживог развоја“ апсолутизма међу сиротињом „све те равнице“.

Док писуствујемо *преображају* „радног човека и грађана“ у кућну бубу, аутономашке главе се безнадежно пуне одсутним Милошевићем. Право питање ускоро неће бити само „ди су наши новци“, него, на жалост: „ди су наши људи?“

³⁸ Nadorispan, (мађ.), значи Срески начелник.

³⁹ Службеник у управном или самоуправном органу.

⁴⁰ Статусна група у кр. Угарској, чији положај је испод кметовског (jobagy). Зависне особе које за стан и храну служе код спахије радећи најтеже физичке послове. Обично су становали у јако неусловним „челадским зградама“. Они немају никаква радна права нити доходак. Изузетно, могла су се специјализовати за поједине врсте посла.

⁴¹ ЛСВ – колико полицајаца треба новосађанима, Бета, 9. 4. 2010.